

СТАНОВИЩЕ

относно кандидатурата на гл. ас. д-р Недда Стоянова Бояджиева по конкурс за заемане на академична длъжност “доцент” по професионално направление 2.1. **Филология (Езикознание – италиански език)**, обявен от СУ „Св. Климент Охридски” и публикуван в ДВ. бр.24 от 16.03.2018 г.

от член на научното жури : доц. д-р Маргарита Руски-Вандова, СУ „Св. Кл. Охридски“

В конкурса за доцент единствен кандидат е д-р Недда Стоянова Бояджиева.

Д-р Недда Бояджиева е завършила специалност италианска филология в СУ „Св. Кл. Охридски“ през 1979 г. От 1983 до 1986 г. тя е хоноруван преподавател, а от 1986 г. до днес - редовен асистент по италиански език в Катедра Романистика (ФКНФ), където чете лекционни курсове по фонетика и фонология, стилистика, морфосинтаксис (номинална част). Тя води също така и практически занятия по лексика, синтаксис и превод от и на италиански език. През 2015 г. Н. Бояджиева защитава дисертация и придобива образователната и научна степен „доктор“ по италианско езикознание. Специализирала е многократно в различни университети в Италия, а от 2009 г. активно сътрудничи като експерт към МОН.

Представената за конкурса документация е пълна, коректно представена и адекватно отразява етапите от академичното израстване на кандидатката. Нейната научна продукция включва статии, доклади от национални и международни форуми, педагогически помагала, речници. Публикациите ѝ са цитирани у нас и в чужбина.

Гл. ас. д-р Недда Бояджиева участва в конкурса за доцент с монографичен труд на български език със заглавие *Устойчиви сравнения в италианския език, характеризиращи човека*, обсъден и приет на заседание на Катедра Романистика, публикуван от Университетското издателство „Св. Кл. Охридски“, както и със 7 статии, двуезичен речник в съавторство, три учебни помагала.

Монографичният труд и статиите отразяват и съчетават основните научни интереси на кандидатката, които са в областта на фразеологията и специализираната лексика. На практика преобладаващата част от посочената научна продукция стои в основата на представения хабилитационен труд. Своите научни приноси гл. ас. д-р

Неда Бояджиева структурира в резюме от 13 страници, които следват спецификата на научната специалност на конкурса.

Монографичният труд *Устойчиви сравнения в италианския език, характеризиращи човека* (2018, 223 стр., ISBN 978-954-07-4384-4) съчетава две съществени качествени характеристики – оригиналност и актуалност. От текста става ясно, че въпросът за устойчивите сравнения в италианския език се поставя за първи път в езиковедската наука. От друга страна, фактът, че сравнителните структури черпят своето вдъхновение от националната самобитност, култура и традиции, мотивира авторката да разположи обекта на изследването си върху една модерна и по-широка платформа, а именно лингвокултурологията. Решението да се потърсят интердисциплинарни методи на изследване позволява направените структурно-семантични анализи на устойчивите сравнения да бъдат обогатени с характеристики от културната маркираност и мотивираност на носителите на италианския език. Целите, на които е подчинено изследването, са свързани с два основни аспекта на описанието на устойчивите сравнения – семантичен и структурен. Корпусът включва 1150 компаративни единици, ексцерпирани от представителни фразеологични речници, както и от други източници (телевизионни- и радиопредавания и др.), които са от съществена важност и допринасят за пълнотата и прецизността на обрисованата картина.

Хабилитационният труд се състои от увод, четири глави, заключение, библиография с над 100 заглавия и приложение. Избран е възможно най-логичният и убедителен начин на структуриране на изложението. Главните цели и задачи на лингвокултурологията са представени в първа глава, където намират място и обобщения, отнасящи се до основните понятия, с които се борави по нататък в текста, като „национален характер и манталитет“, „езикова картина на света“, „стереотип“, „образ“, „символ“, както и разсъждения върху взаимовръзката език-култура в съвременното езикознание. Заслуга на авторката, която следва да бъде изтъкната, е стегнатото и ясно представяне на редица фундаментални изследвания върху взаимодействието между език и култура, като се започне от мотивацията за създаването на теорията на лингвистичния релативизъм и възникването на антропоцентричната лингвистика, и се стигне до съвременните разработки в областта на лингвокултурологията. Отразеното в самото заглавие стесняване и прецизиране на обекта на изследване, а именно устойчивите сравнения, отнасящи се до човека, напълно съответства на избраната гледна точка и това е предпоставка за качеството на изследването.

Липсата на разработки, посветени на устойчивите сравнения в италианския език провокира д-р Бояджиева да търси публикации по темата на български и руски учени. Обзорът на различните научни изследвания, поднесен с критичен поглед, позволява на авторката да формулира изводи, важни за последващите аналитични глави от труда. Основните изводи са свързани с фразеологичния характер на устойчивите сравнения, с трудностите при очертаване на тяхната рамка, с тяхната експресивност и спонтанна възпроизводимост. Отсъствието от италианската езиковедска литература на описание на устойчивите сравнения през призмата на лингвокултурологията доказва актуалния характер на предложената за обсъждане монография. В тази първа глава напълно естествено намират място разсъжденията около дефиницията на термина „устойчиво сравнение“. Сложни като съдържание, разнородни като състав и структура, устойчивите сравнения съчетават няколко основни характеристики, на които е отделено специално внимание с оглед на последващите анализи – образност, оценъчност, асоциативност, устойчивост, разделнооформеност.

Втора, трета и четвърта глава представляват същинската аналитична част на труда. Изложението включва наблюдения върху структурата на устойчивите сравнения, систематизиране на конструкциите от тематична гледна точка и анализ на експресивния им характер. Д-р Бояджиева посочва разделнооформеността на устойчивите сравнения и нагледно доказва еднотипността на структурата, дължаща се на повтаремостта на градивните елементи вътре в нея. Обработването на масивите от данни и подредбата им в предложените 12 теми (включващи групи и подгрупи) е задача, зад чието успешно изпълнение стоят не малко усилия за намиране на информация, анализиране, съпоставяне, класифициране на конструкциите. Обособяването на семантичните групи е доказателство за тънкия усет на гл. ас. д-р Бояджиева към езика като цяло, към отделните сравнения и степента им на идиоматизация, към тяхната употреба. Тези близо 140 страници подробно описание на устойчивите сравнения са най-добрата илюстрация за богатството на корпусния материал, и в същото време доказват по най-убедителен начин адекватността и навременността на предложената разработка.

Недда Бояджиева не подминава сложния за решаване въпрос за синонимията и вариантността. Тя счита, че синонимията има подчертан контекстуален характер и позволява изразяването на различни нюанси. Синонимията, антонимията, семантичната трансформация при устойчивите сравнения са все доказателства за колорита и богатството на емоционалните образи и асоциации като средство за изразяване на отношението към света. Пътищата, по които се реализира експресивният характер на устойчивите сравнения са очертани благодарение на

предложения нов вид класификация, отнасяща се този път до източниците на компаратума. Така оформена, четвърта глава се явява продължение и своеобразно обобщение на трета глава, като вниманието се насочва върху „изграждането на стереотипите и еталоните, които битуват в човешкото съзнание“, където експресивността има водеща роля.

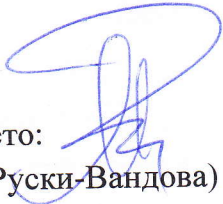
Резултатите от изследването са ясно формулирани в заключителната част на труда. Те могат да бъдат обобщени по следния начин: дефиниране на устойчивите сравнения като обособена част от фразеологичната система на италианския език; извличане на основните им характеристики - еднотипност, възпроизводимост, разделнооформеност и експресивност; класифициране на базата на семантичен признак.

Несъмнен плюс на това изследване е систематизираният в отделно приложение корпусен материал. Устойчивите сравнения на италиански език са подредени по азбучен ред и придружени с превод на български език. Така представените конструкции могат да бъдат от полза на лексикографите, културолозите, преподавателите и преводачите. В този смисъл теоретико-приложните качества на монографията са безспорни. Независимо от факта, че обсъжданият труд няма съпоставителен характер, усилието да бъдат намерени еквиваленти на български език посочва и перспективи за бъдещи изследвания.

Заключение:

Трудовете, с които гл. ас. д-р Недда Стоянова Бояджиева участва в конкурса, както и цялата ѝ научна и преподавателска дейност, ми дават основание да считам, че нейната кандидатура отговаря напълно на изискванията на Закона за развитие на академичния състав и на Правилника към него за заемане на академичната длъжност „доцент“. Препоръчам с убеденост на уважаемото научно жури да предложи на научния съвет на ФКНФ гл. ас. д-р Недда Стоянова Бояджиева да бъде избрана за доцент по направление **2.1. Филология (Езикознание – италиански език)**.

26 юни, 2018 г.
София

Изготвила становището:
(доц. д-р Маргарита Руски-Вандова)